



Bijbanenregister rechters deugt niet

Geschreven door: Siem Eikelenboom

Systeem is onvolledig, onbetrouwbaar, schimmig en wordt bovendien door gerechten slecht bijgehouden

Het idee is simpel en goedbedoeld: verzamel van alle rechters en rechtersplaatsvervangers de bijbanen en maak die openbaar in een voor iedereen toegankelijk register.

Zo kan de rechtzoekende controleren of de rechters die hij tegenover zich vindt geen belangen of nevenfuncties hebben die een objectief oordeel in de weg kunnen staan. De langstlepende Chipsholzaak toont het belang daarvan aan.

Maar het belang van dit register valt of staat met de betrouwbaarheid ervan. En dat is nu net het probleem.

Het register deugt niet.

Om te beginnen staan niet alle bijbanen vermeld. De afgelopen maanden vond deze krant tientallen nevenfuncties van rechters en plaatsvervangers die in het register niet waren terug te vinden.

En dat is vreemd. Elke nieuw benoemde rechter ontvangt bij zijn of haar benoeming een formulier.

Daarop moet worden ingevuld: de nevenfuncties en de banen die de afgelopen zes jaar zijn vervuld. Dit formulier wordt aan het begin van elk jaar opnieuw thuis gestuurd.

Invullen vergt enkele minuten.

Iedere rechter weet, of behoort te weten, hoe belangrijk dit formulier is. Sinds 1997 is het een wettelijke plicht nevenfuncties op te geven. Hoe je dat moet doen en welke functies je wel en niet moet opgeven, staat keurig vermeld in de Leidraad nevenfuncties. Die is nota bene opgesteld door rechters zelf: de Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak (NVvR) samen met de presidenten van alle gerechten.

De Leidraad is bovendien twee keer geactualiseerd. Voor het laatst in april 2009. De regel is nu: alle bijbanen moet je opgeven, tenzij het iets kleins betreft uit de privésfeer, zoals het redacteurschap van een wijkkrant. Maar, zoals NVvR-voorzitter Reinier van Zutphen, in deze krant zei: 'Geef gewoon voor de zekerheid alles op.'

Als je dan ook nog weet dat tijdens de opleiding tot rechterlijk ambtenaar integriteit een sleutelrol speelt, dan kan er maar één conclusie zijn: het juist en volledig melden van bijbanen hoort in het DNA van elke rechter te zitten.

Helaas blijkt dat nog altijd niet voor elke magistraat te gelden. En dat is niet goed voor het vertrouwen in de rechterlijke macht.

Maar het probleem zit dieper.

De door rechters en plaatsvervangers ingevulde formulieren moeten goed en snel worden verwerkt.

En ook hier zit een groot probleem.

Van een advocaat die in september 2010 toetrad tot de Hoge Raad, verschenen pas in april 2011 (ruim zes maanden later!) de gegevens in het register.

Omgekeerd gaat het ook mis.

Een Amsterdamse advocate trad in mei van dit jaar was toe tot de raad van commissarissen van een beursgenoteerd bedrijf. Als raadsheer- plaatsvervanger van het hof Amsterdam had zij dit moeten melden aan het register.

Nu blijkt dat zij deze nieuwe bijbaan wel degelijk had gemeld.

Maar door laksheid bij het gerechtshof was dit tot op het moment van publicatie niet aan het register doorgegeven. Pijnlijk.

Kennelijk wordt het belang van het register niet door iedereen gezien.

Het register is niet alleen traag en onbetrouwbaar, het biedt ook schijntransparantie. In het register vind je alleen voorletters, achternaam, standplaats, functie en datum benoeming. Voor de doorsneeburger die geen abonnement heeft op de databestanden waarover een journalist beschikt, is het vrijwel onmogelijk na te gaan of een rechter alles heeft opgegeven.

Tot slot, het register is schimmig.

Zo meldt een rechter-plaatsvervanger dat hij 'managing director' is. O ja? Van welk bedrijf? Een ander geeft alleen op dat zij 'commissaris' is.

Het mag duidelijk zijn: het register is toe aan groot onderhoud.

Siem Eikelenboom is redacteur van Het Financieele Dagblad.

Bruno de Haas is met vakantie.

Het register vermeldt van een rechterplaatsvervanger als bijbaan alleen: 'managing director'

